

Брюксел, 4.8.2016 г.
COM(2016) 495 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Десети годишен доклад за 2015 г. относно изпълнението на помощта от Общността съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Десети годишен доклад за 2015 г. относно изпълнението на помощта от Общността съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета¹ (наричан по-нататък „Регламентът относно помощта“) представлява основата за подпомагането на общността на кипърските турци (ОКТ); в него е предвидено изискването за ежегодно докладване пред Съвета и пред Европейския парламент. Настоящият доклад обхваща 2015 г.

2. ПРОГРАМИРАНЕ НА ПОМОЩТА

Между 2006 г. и края на 2015 г. бяха програмирани 402 милиона евро за действия по Регламента относно помощта. Поетото задължение през декември по годишната програма за 2015 г. беше в размер на 32 337 900 евро². В многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2014—2020 г. се предвижда многогодишна перспектива за програмата чрез разпоредба относно по-стабилно ежегодно финансиране. Програмата за помощ обаче е с временен характер, като целта ѝ е да се подпомогне обединението на Кипър, а в Регламент № 1311/2013 на Съвета³ за определяне на многогодишната финансова рамка е предвидена възможност за преразглеждане, в случай че обединението бъде постигнато през периода на МФР.

3. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява в онези части на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява действителен контрол, а прилагането на достиженията на правото на ЕС е временно преустановено по силата на Протокол 10 към Договора за присъединяване. Помощта се изпълнява основно чрез пряко управление от страна на Европейската комисия, но някои проекти се управляват непряко от Програмата на ООН за развитие (ПРООН) и от Британския съвет.

Комисията работи в единствен по рода си политически, правен и дипломатически контекст. Необходима е *ad hoc* организация за изпълнението на програмата, като същевременно се спазват принципите на добро финансово управление. При нормални обстоятелства правната рамка за помощта за развитие, предоставяна по финансирани от ЕС програми за подпомагане, се създава чрез споразумения с правителството бенефициер. Такива споразумения обаче не могат да бъдат сключени по отношение на помощта за общността на кипърските турци, поради което Комисията трябва да разчита на собствените си познания за реда и условията, които съществуват на място. Управлението и намаляването на присъщия риск е част от отговорността на Комисията, като приетите мерки включват интензивен мониторинг и подкрепа за

¹ ОВ L 65, 7.3.2006 г., стр. 5.

² Решение C(2014) 9366 на Комисията.

³ ОВ L 347, 2.12.2013 г., стр. 884.

бенефициерите, преразгледани условия на плащане и внимателен подход към използването на банкови гаранции. Помощта включва значителни по размер безвъзмездни средства, чието управление изисква много ресурси.

С оглед на гарантирането на успешно и устойчиво прилагане при тези условия общността на кипърските турци трябва да се ангажира в максимална степен с подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС след постигането на споразумение. Сътрудничеството между общностите на кипърските турци и кипърските гърци остава необходимо условие за постигане на крайната цел за обединение.

Програмният екип разчита на Службата за подпомагане на програмата на ЕС (EUPSO), разположена в северната част на Никозия. Представителството на Комисията в Кипър също така е домакин на срещи, семинари и пресконференции и предоставя на кипърската общественост информация, включително относно програмата за помощ.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

4.1. Общ преглед

Комисията продължава да прилага Регламента относно помощта, придържайки се към общата цел за подпомагане на обединението. Комисията имаше готовност да адаптира програмата в резултат на всички постигнати договорености и предприе действия за финансиране на отварянето на два нови пропускателни пункта, което беше предложено от двамата лидери като мярка за изграждане на доверие.

Предприетите през 2015 г. действия включваха продължение на редица утвърдени и успешни проекти, като например мерките за изграждане на доверие (подкрепа за Комитета за безследно изчезналите лица и опазване на културното наследство) и стипендии на ЕС. Сключването на договори за значителна техническа помощ даде тласък в редица области, като последователната техническа подкрепа ще е от особено голямо значение през периода на подготовка за споразумението. Все още съществуват значителни пропуски по отношение на капацитета на бенефициерите. Преди да могат да бъдат приложени достиженията на правото на ЕС ще е необходимо значително по мащаб адаптиране, но общността на кипърските турци вече има по-ясна представа за предизвикателствата.

Предоставянето на безвъзмездни средства е важен елемент от програмата. Предвид важното значение на относително малките по-размер безвъзмездни средства за потенциалните бенефициери, Комисията продължава да търси решения, с които да помогне да се гарантира, че безвъзмездните средства достигат до бенефициерите своевременно и ефективно. Това включва възлагане на дейности на външни изпълнители, като в програмата за 2015 г. Комисията е разширила компонента за непряко управление. Известната програма за отпускане на стипендии беше удължена до 2020 г. чрез ново споразумение за делегиране с Британския съвет.

Проблемен въпрос продължи да бъде договорът за изграждането на канализационната мрежа на Фамагуста, който беше прекратен от Комисията през декември 2013 г., като нито беше разрешен спорът по него, нито бяха изпълнени договореностите за завършване на проекта Освен това местни изпълнители бойкотираха тръжните процедури за други проекти.

В края на годината в сила бяха 284 договора. Техният брой намален значително през последните години поради завършването на дейности, финансирани от по-старите програми, и прекратяване или промяна на начина на управление на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства.

Що се отнася до специфичните дейности на Комисията, европейският комисар по регионалната и селищната политика отговарящ и за програмата за помощ, Корина Крецу посети острова през октомври, за да потвърди подкрепата на Комисията относно обединението.

По отношение на управлението от страна на Комисията в началото на 2015 г. работната група по въпросите на общността на кипърските турци беше прехвърлена към Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“. Това прехвърляне беше направено без никаква промяна в правомощията, дадени на Комисията съгласно Регламента относно помощта.

4.2. Напредък по целите

Общата цел на програмата за помощ е да се подпомогне обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като се обръща особено внимание на икономическата интеграция на острова, на подобряването на контактите между двете общности и с Европейския съюз и на подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС. Дейностите по всяка от целите на Регламента относно помощта през 2015 г. са:

4.2.1. Цел 1: Развитие и реструктуриране на инфраструктурата

След временното приемане на оборудването за *далекосъобщителни мрежи* от ново поколение през 2014 г. беше предоставена повече техническа помощ за завършване на внедряването на услугите и за справяне с оставащия проблем с все още непредадената част от инсталацията, свързана с отчитането.

Работата относно *безопасността на движението по пътищата* беше възобновена посредством техническа помощ за стимулиране на реорганизацията на отговорностите в сектора, както и посредством помощ при подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на лицензирането и инспекцията на превозни средства и при разработването на технически спецификации.

Пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ) на двете общности в Mia Milia/Haspolat, Никозия, произвежда чисти отпадъчни води от 2012 г., но има свързани с това проекти, които предстои да се осъществят. През ноември беше сключен договор за проектиране на нов канализационен колектор, който да обслужва цяла Никозия и да бъде свързан с пречиствателната станция за отпадъчни води. Беше постигнато споразумение за поделение на пречистените отпадъчните води, а проучването на приложимостта и проектирането на разпределителна система до буферната зона са в ход. Същият консултант ще направи проучване и за използването на утайки от отпадъчни води от ПСОВ в селското стопанство и ще изготви технически спецификации за оборудване за разпръскване на утайки от отпадъчни води.

Всички възстановителни работи в пречиствателната станция за отпадъчни води в Morphou/Güzelyurt бяха завършени и беше издаден сертификат за изпълнение. Открита беше тръжна процедура за изграждане на резервоар и

мрежа за повторно използване на пречистените от станцията води, но тя не беше успешна.

Комисията започна проучване за установяване на необходимите възстановителни работи за канализационните мрежи във Фамагуста и тяхната стойност. Проектантската работа по разширяване на депото за отпадъци до Koutsoventsis/Güngör също е в ход, включително разработването на спецификации за звеното за преработване на изтичащия от обекта инфилтрат. Направена беше и поръчка за камиони за извозване на отпадъци. Тези усилия в областта на управлението на твърдите отпадъци ще бъдат допълнени от по-нататъшни инвестиции, които ще бъдат направени по програмата за 2015 г., включително затваряне на замърсяващи сметища и изграждане на „междинни станции за прехвърляне на отпадъци“, с цел ефективно транспортиране на отпадъците до новите депа. Също така в областта на твърдите отпадъци беше поръчана нова медицинска апаратура за стерилизация, за да се помогне за предотвратяване на опасността от изхвърляне на нестерилизирани отпадъци. Управлението на твърдите отпадъци е застъпено и в схемите за предоставяне на безвъзмездни средства, подкрепящи гражданското общество и местните общности (виж по-долу).

ПРООН, чрез непряко управление, завършва изграждането на информационни и управленски центрове в четири потенциални области по „*Натура 2000*“. Тези частично построени сгради бяха предмет на договор, прекратен през 2011 г.

Важно е да се отбележи, че през 2015 г. започна мащабна програма за техническа помощ, насочена към подобряване на управленския капацитет в областта на управлението на водите и на отпадъците. Законови текстове в тези области бяха създадени по предишен проект за техническа помощ, приключил през 2012 г.

4.2.2. *Цел 2: Насърчаване на социалното и икономическото развитие*

След приключилата през 2013 г. техническа помощ в подкрепа на бизнеса през ноември беше подписан нов договор за техническа помощ като втори етап на интервенцията с цел изграждане на капацитет в организациите за подкрепа на бизнеса, извършване на оценка на приложимостта на създаването на бизнес инкубатори и клъстери, подпомагане на диалога относно изготвянето на стратегия за интелигентна специализация, необходима за осигуряване на достъп до европейските структурни и инвестиционни фондове, както и за анализ на пазарните тенденции. Освен това през декември бяха завършени всички подготвителни работи за сключването на споразумение за делегиране с Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Това ще даде възможност МСП да получат достъп до кредитните фондове на ЕБВР и до ноу-хау за развитие на стопанската дейност от 2016 г. Предприятията получават и пряка подкрепа под формата на безвъзмездна помощ, като 36 договора за безвъзмездни средства по схемата за предоставяне на безвъзмездни средства „*Развитие на МСП: Модернизиране на продукти и услуги*“ в края на годината бяха все още в процес на изпълнение.

В областта на *развитието на селските райони* започна работа за повишаване на стандартите в млекопреработвателния сектор. През 2015 г. започна предоставянето на техническа помощ за укрепване на капацитета в сферата на ветеринарните услуги с цел осигуряване и наблюдение на съответствието със стандартите в областта на здравеопазването на животните и с други санитарни

изисквания за контрол и превенция на болестите по животните и бъдещата търговия с животински продукти през демаркационната линия, което ще продължи през 2016 г. Тази задача ще продължи да представлява особено предизвикателство. През 2015 г. беше предоставена значителна техническа помощ и бяха направени важни инвестиции за съоръжения и оборудване в областта на управлението на странични животински продукти, за ликвидирането на болести по животните и за реформа на млекопреработвателния сектор. През 2016 г. ще започне програма в областта на метрологията за подпомагане на възможностите на лабораториите за извършване на измервания, наред с предоставянето на техническа помощ в подкрепа на по-нататъшното укрепване на разширените селскостопански услуги. Асоциациите на производителите на маслини от двете общности са предложили пробна програма с участието на двете общности за контрол на вредителите по плодовете, като в програмата за 2015 г. беше включена предварителна работа в тази посока. От 39-те договора за безвъзмездни средства, подписани през 2013 г. по *Третата схема за предоставяне на безвъзмездни средства за развитие на селските райони*, в края на 2015 г. 22 бяха все още в процес на изпълнение.

В *сектора на образованието* през 2015 г. бяха подписани 13 договора за безвъзмездни средства по *Четвъртата схема за иновации и промени в образованието* в размер на 1,5 милиона евро, свързани с целите, включващи повишаване на капацитета за преподаване/учене, съвместни проекти с кипърските гръцки училища, предприемачество и обучение през целия живот. В края на 2015 г. шест от десетте договора по предишната схема (2013 г.) все още се изпълняваха.

След приключването на проекта в сферата на *професионалното образование и обучение и пазара на труда (VETLAM)* през 2012 г. през 2015 г. беше подписан нов договор за предоставяне на техническа помощ за последващ проект (VETLAM II), насочен към разработването и популяризирането на системи за професионално образование и обучение, обучение през целия живот и мерки за активно участие на пазара на труда. Това ще бъде осъществено чрез включената в програмата за 2015 г. схема за предоставяне на безвъзмездни средства за училища и организации, работещи в областта на обучението през целия живот.

Проведени бяха консултативни срещи с местните общности за подготовка за предоставяне на безвъзмездни средства в размер на 4,85 милиона евро по *Четвъртата схема за развитие на общностите*, която ще започне през 2016 г. и ще бъде насочена към споделяне на публичните услуги с цел повишаване на тяхната ефективност и качество. В приоритетите ще бъде включено управлението на твърдите отпадъци в допълнение към значителните по размер инвестиции в инфраструктурата, предвидени в програмите за 2014 г. и 2015 г. В края на 2015 г. девет договора по предишни схеми за предоставяне на безвъзмездни средства в областта на развитието на общностите все още в процес на изпълнение.

От 2008 г. Звено за управление на проекти (ЗУП) предоставя услуги в подкрепа на изпълнението на схемите за предоставяне на безвъзмездни средства, включващи богата гама от дейности, свързани с обучението на кандидати и бенефициери на безвъзмездни средства. Дейностите на ЗУП са разширени съгласно нов договор за услуги, подписан през 2015 г. ЗУП предоставя ценна

помощ на Комисията по отношение на повишаването на ефективността и сигурността.

След като през 2014 г. приключи програма за наблюдение на икономическия напредък, осъществена от Световната банка чрез доверителен фонд, финансиран от програмата през 2006 г., в началото на 2015 г. започна втори етап, програмиран през 2014 г., който се основава на резултатите от предишната аналитична работа и предоставя допълнителен задълбочен анализ и техническа помощ в съответните области.

4.2.3. Цел 3: Насърчаване на помирието, мерки за изграждане на доверие и подкрепа за гражданското общество

Комитетът за безследно изчезналите лица (КБИЛ), подкрепен от програмата за помощ чрез споразумение за непряко управление с ПРООН, продължи работата си на място и лабораторната си дейност. От общо 2 001 безследно изчезнали лица КБИЛ е ексхумирал тленните останки на 1 017, от които 618 са генетично идентифицирани. През 2015 г. процентът на идентифицираните спада поради извършения одит на процедурите за изследване на ДНК. Работата на място става все по-трудна, тъй като новите източници на информация са все по-малко. Обработени бяха общо 1 033 терена, но само в 21 % от проверените терени през 2015 г. бяха открити тленни останки⁴. Съществен напредък обаче беше отбелязан през ноември с предоставянето на достъп за периода 2016—2019 г. до 30 предполагаеми гроба в райони под турски военен контрол. През 2015 г. Комисията подписа две споразумения за делегиране с ПРООН за предоставяне на финансиране на КБИЛ, всяко от които в размер на 2,6 милиона евро и свързано с дейностите през 2015 г. и съответно 2016 г. Тазгодишният размер на сумата представлява 82 % от всички дарения за КБИЛ през 2015 г. Като цяло през периода 2006—2015 г. ЕС участва с над 70 % от цялото финансиране, предоставено на КБИЛ от Кипър и от международни дарители.

Опазването на културното наследство чрез Техническият комитет за културното наследство (ТККН), в който участват и двете общности, остана основен компонент от програмата за помощ, свързан с помирието и мерките за изграждане на доверие. Отварянето отново на Кулата на Отело във Фамагуста през юли, на което присъстваха лидерите на двете общности, беше важно и силно показателно събитие. В церемонията по завършването на старата църква на маронитите „Св. Георги“ в Kormakitis/Koruçam през ноември също участваха много хора. В края на ноември беше отбелязан важен напредък с предоставянето на достъп на ТККН до село Agia Marina/Gurpinar, понастоящем военна зона, където се намира друга важна маронитска църква, за да се извърши оценка на необходимите дейности по консервацията и възстановяването ѝ. Значението на извършената от ТККН работа за постигане на мир и помирение в Кипър получи признанието на Европейския парламент, който през октомври присъди наградата „Европейски гражданин на 2015 г.“ на ръководителите на кипърските гърци и кипърските турци. През декември беше подписано споразумение за делегиране с ПРООН за 4-ия етап от програмата за защита на културното наследство. Занапред ще бъде отделено специално внимание на консервирането и поддръжката на реставрираните обекти от общностите бенефициери.

⁴

Данни на КБИЛ от 30 декември 2015 г.

В отговор на инициатива за създаване на нови мерки за изграждане на доверие Комисията предприе бързи действия за изменение на приложението към Регламента за демаркационната линия, за да се добавят двата нови пропускателни пункта при Deryneia и Lefka-Apliki и да се пренасочат необходимите ресурси за тяхното отваряне. Работата ще бъде извършена от ПРООН през 2016 г.

Подкрепата за гражданското общество продължи и през 2015 г. в две направления. В началото на годината беше подписан нов договор за техническа помощ, с цел да се осигури повишаване на капацитета на организациите на гражданското общество (ОГО) и да се стимулира създаването на мрежи и осъществяването на съвместни дейности с кипърските гърци и други ОГО от ЕС. По-късно през годината бяха сключени осем нови договора за безвъзмездни средства по *Петата програма „Гражданско общество в действие“*. Те допълват 10-те договора за предоставяне на безвъзмездни средства, сключени по *Четвъртата програма „Гражданско общество в действие“*. Форумът на гражданското общество (ФГО) — платформа, в която организациите на гражданското общество могат да изразяват своите очаквания и приоритети — стартира през октомври и се свиква на всеки три месеца. ФГО изпълнява функциите на катализатор за защита на организациите на гражданското общество и насърчава активното гражданство.

През декември търговската камара на кипърските турци обяви наградите по своята стажантска програма за двете общности, осъществена с финансовата подкрепа на програмата за помощ, покриваша 80 % от разходите по проекта, която ще предостави възможности за стаж на 24 завършващи университет кипърски турци в общността на кипърските гърци и обратно.

4.2.4. *Цел 4: Сближаване на общността на кипърските турци с Европейския съюз*

Управлението на *схемата за стипендии, предоставяща възможности за обучение в ЕС*, е възложено на Британския съвет за академичните години в периода 2014—2016 г., като през 2015 г. са били отпуснати 125 стипендии. Това споразумение беше продължено за още три години чрез споразумение за делегиране, подписано с Британския съвет през декември и обхващащо академичните години в периода 2017—2010 г. От 2007 г. насам Комисията гарантира достъп до стипендии всяка година и продължаването на тази схема се счита за особено важно. Като част от дейностите за управление на програмата за стипендии Британският съвет организира дни под надслов „Образование в Европа“, за да предостави информация на студентите за възможностите за образование извън Обединеното кралство. Освен това Британският съвет създава мрежа на бивши възпитаници и ще наблюдава средносрочното въздействие, като например процента на студентите, които се връщат в Кипър, както и до каква степен успяват да си намерят работа.

В началото на 2015 г. започна да работи нов информационен център (*Infopoint*). Организирането на 35 събития през 2015 г. доведе до повишаване на популярността на ЕС, на неговите политики и на финансираната от ЕС програма за помощ. Разпространени бяха много информационни продукти. Създадена е също и страница във Facebook *abbilgi*, а дейностите са широко отразявани в печатните и телевизионните медии.

4.2.5. *Цели 5 и 6: Подготовка на общността на кипърските турци за въвеждане и прилагане на достиженията на правото на ЕС*

Инструментът на Комисията за техническа помощ и обмен на информация (ТАИЕХ) се използва за постигане на цели 5 и 6 от Регламента относно помощта, като по този начин спомага за подготвянето на общността на кипърските турци за въвеждането на достиженията на правото на ЕС с оглед оттегляне на спирането на влизането в сила на цялостно уреждане на кипърския въпрос. През 2015 г. продължи предоставянето на помощ в същите 16 области или „сфери“ на достиженията на правото на ЕС, както през предишните години, с цел да се подпомогне обединението на Кипър. Общият брой на събитията, организирани през 2015 г., беше 307. Дейностите по ТАИЕХ включваха експертни мисии, курсове за обучение, работни форуми и учебни посещения. Заинтересованите страни от общността на кипърските турци показаха висока степен на повишена относно достиженията на правото на ЕС в активните сфери по ТАИЕХ. През ноември в Брюксел беше проведен семинар за високопоставени заинтересовани страни от общността на кипърските турци относно регионалната и селищната политика на ЕС.

Продължи подкрепата за търговията през демаркационната линия (Регламент 866/2004). През 2015 г. бяха ангажирани независими експерти, които извършваха редовни фитосанитарни проверки на картофи и цитрусови продукти, вземаха проби от мед за анализ и изготвиха актуализиран списък на плавателните съдове, чийто улов може да се търгува през демаркационната линия.

4.3. Финансово изпълнение (договори и плащания)

4.3.1. *Сключване на договори*

През 2015 г. поетите задължения възлизаха на 27,7 милиона евро и включваха значителен обем от работа, възложена на външни изпълнители, както и няколко важни договора за техническа помощ. За четвърта поредна година процентът на поетите задължения се увеличи, което показва, че програмата се развива с бързи темпове.

4.3.2. *Плащания*

През 2015 г. бяха изплатени 17,7 милиона евро. Очаква се нарастването на поетите задължения да доведе до възходяща тенденция при плащанията.

4.4. Мониторинг

Комисията носи пряка отговорност за изпълнението на повечето проекти (пряко управление). Надзорът от страна на служителите на Комисията е на високо ниво и включва проверки на място, срещи на обектите и заседания на управителните съвети. Специално звено за управление на програмата следи безвъзмездните средства за развитие на общностите, МСП и предприятията в селските райони, а от 2015 г. и за организациите на гражданското общество, училищата и организациите за професионално образование и обучение, и оказва подкрепа на бенефициерите при прилагането на правилата за усвояването на безвъзмездните средства.

Мониторингът на ТАИЕХ беше подобрен чрез възстановяването на групите за управление на проекти през есента на 2015 г. с цел извършване на анализ на дейностите, оценка на напредъка и планиране на бъдещия програмен период. Логистиката по ТАИЕХ се следи чрез онлайн системата за управление на ТАИЕХ.

4.5. Одит и контрол

През 2015 г. Европейската сметна палата извърши последващ одит на програмата за помощ за общността на кипърските турци от 2012 г. и представи доклад в началото на 2016 г. Не са необходими последващи действия. Извършен беше подробен външен одит на механизмите за външен контрол, за да се установи какви подобрения могат да бъдат направени по отношение на осигуреността след прехвърлянето на работната група към Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“ през 2015 г. Одиторите докладваха през 2016 г. и необходимите последващи действия се изпълняват. През октомври Генерална дирекция „Политика за съседство и преговори за разширяване“ извърши последващ одит на пет плащания по фактури, направени в периода преди 2015 г., когато ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ е управлявала работната група. Не бяха открити количествено измерими грешки. Беше сключен и договор за проверка на разходите на 15 договора по *Третата схема за предоставяне на безвъзмездни средства за развитие на МСП „Модернизирани продукти и услуги“*. Тази проверка трябва да се извърши през 2016 г., тъй като тогава завършва изпълнението на договорите за безвъзмездни средства.

4.6. Оценка

След общата оценка на програмата през 2013 г. показателите за програмата бяха преразгледани. Събрани бяха данни от различни сфери и бяха предложени редица нови показатели. Ясно е обаче, че липсват много икономически и социални данни и че ще е необходимо бъдещото прилагане на достиженията на правото на ЕС да се съпътства от значително подобрение в статистиката. След оценката на работата на КБИЛ, извършена през 2014 г. от Аржентинския екип за съдебна антропология (Equipo Argentino de Antropologia Forense (EAAF), през 2015 г. този екип направи още три посещения, включително за извършване на преглед на процедурите за генетични изследвания.

4.7. Информация, публичност и популяризиране

През 2015 г. бяха изпълнени 188 дейности за популяризиране и комуникация, което представлява значително увеличение спрямо 2014 г., като за това значителен принос има новият проект *Infopoint*, управляван от EUPSO съвместно с представителството на Европейската комисия в Кипър (вж. също точка 4.2.4). Сред по-важните такива дейности през 2015 г. са обиколките в селските райони на Komi Kebir/Büyükkonuk, Kiados/Serdarlı, Morphou/Güzelyurt и Lefka/Lefke и тематичните обсъждания относно политиката на ЕС в областта на развитието на селските райони; първото отбелязване на Седмицата на мобилността в общността на кипърските турци; кампания за повишаване на осведомеността относно борбата с трафика на хора. Денят на Европа и Зелената седмица бяха отбелязани с мащабни събития на открито и беше проведена голяма конференция по въпросите на културното наследство, на която се събраха експерти от целия остров.

4.8. Консултации с правителството на Република Кипър

Бяха проведени срещи с представители на правителството на Република Кипър, по-специално при посещенията на високопоставени служители на Комисията. Комисията продължава да разчита на сътрудничеството от страна на правителството на Република Кипър за проверка на правата на собственост, а

също така редовно провежда и срещи с Постоянното представителство в Брюксел. През януари Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ на Комисията проведе техническа мисия за справяне с огнището на заразен нодуларен дерматит, която имаше отзвук в целия остров.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията остава ангажирана с предоставянето на подкрепа за процеса на постигане на споразумение под егидата на ООН и ще използва всички възможности на програмата, за да подпомага произтичащите от този процес инициативи, както направи през 2015 г. с осигуряването на финансиране за отварянето на нови пропускателни пунктове. Създаването на специален комитет с участието на двете общности, в рамките на който те се ангажираха да проучат техническите въпроси на съответствието с достиженията на правото на ЕС, може да бъде приветствано. Видно е, че подкрепата за ТАИЕХ по програмата за помощ има положително въздействие върху работата на специалния комитет, тъй като участниците от общността на кипърските турци показаха значително по-добра осведоменост за достиженията на правото на ЕС в областите, където е прилаган ТАИЕХ.

Комисията продължава да предоставя подкрепа по Регламента относно помощта, за да подпомага обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като работи по определените в Регламента шест цели. През 2015 г. подкрепата беше насочена предимно към области, които представляват конкретни проблеми за бъдещото съответствие с достиженията на правото на ЕС. Това са области, свързани предимно с околната среда и здравеопазването на животните.

С оглед на слабия капацитет на бенефициерите и липсата на ресурси в много области, както и на недостатъчната готовност за бъдещото прилагане на достиженията на правото на ЕС устойчивостта на проектите трябва сериозно да бъде взета под внимание. Комисията запазва своята активност в оказването на подкрепа на конкретни проекти за известен период от време след предаването на бенефициерите. Направени са големи инвестиции в инфраструктура и съоръжения, които сега се експлоатират и поддържат от бенефициерите.

Програмата се развива с по-бързи темпове, което е видно от увеличаване на процент на поетите задължения. С напредването на преговорите за постигане на споразумение предоставянето на бърз отговор на потребностите на бенефициерите придобива още по-голямо значение.